

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 10. kimovca 1875.

List 37.

Koledar za naslednji teden.

Kimovec. — September.

12. **Nedelja XV** po binkoštih. Evangelij: „Od naj večí zapovedi“. (Mat. 22.) — Presveto ime Marije Devíce. (Odpustki do prihodnje nedelje.) — Sv. *Gvidon*. Gl. Danico lansk. l. List 36.

13. **Ponedeljek**. Sv. *Notburga*, dekla. Gl. Danico lansk. l. List 37.

14. **Torek**. *Povišanje sv. Križa*. Gl. Dan. lansk. l. List 337.

15. **Sreda kvaterna**. Zapovedani post. Sv. *Nikomed* mašnik sprič.

16. **Četertek**. Ss. *Kornelij* in *Ciprijan*, sprič.

Sv. *Evfemija*, devica sprič., rojena v mestu *Kalcedonu* na *Jutrovem* proti koncu 3. stoletja. Nje starši, imenitnega stanú, so jo redili v strahu *Božjem*. Dal pa je *Prisk*, župan v *Kalcedonu*, oklicati povelje cesarja *Dioklecijana*, da mora vsak osem dni vojskinemu maliku *Martu* darovati; če ne, se mu je naj hujši kazni bati. *Evfemija* je bila z drugimi kristjani v hiši pri molitvi obvošana in zasačena, ter z njimi vred peljana pred *Priska*. Ta kristjanom sovražni človek jim zapové *Martu* darovati; vsi pa so mu enoglasno odgovorili: „Mi smo služabniki *Ježusa Kristusa*, *Kralja večnega*, mi njemu darujem tudi svoje življenje, če je treba“. Mestni župan se razserdi, jih ukaže bičati, in v ječo zapreti. Drugi dan pokliče *Evfemijo* samo pred svojo sodbo, ker si misli, da bode njo samo, mlado, nježno devico, ložej preveril. Reče ji: „Ne zgublaj časti, ki si jo dolžna svojemu imenitnemu stanu; bila si zapeljana, zdaj pa se spámetvaj, in daruj našemu bogu *Martu*!“ *Evfemija*: „Moja naj viši čast je živemu Bogu služiti, in sem tudi pripravljena umreti za svojo vero“.

Prisk ukaže pripeljati orodje s kolesi, in sveto devico med kolesa vtakniti. *Rabeljni* verté kolesa, udje svete devíce pokajo, vse kosti so razterte, sveta *Evfemija* pa moli: „O *Ježus Kristus*, reši me iz rók tega človeka, ki sovraži vse dobro!“ *Angelj* pride z nebés in polomi kolesa; *rabeljnom* roke oterpnejo; *Evfemija* stoji nepoškodovana pred stermečimi gledavci.

Zaslepljeni župan reče svetaici: „Daj čast *Martu*, našemu bogu, sicer te bom dal sežgati, in vidila boš, da te on, ki ga častiš, ne premore oteti“. *Evfemija*: „Tvojega ognja, s katerim me strašiš, se prav nič ne bojim“. Župan ukaže peč zapaliti in devico v plamen vreči. *Evfemija* moli: „O Bog, kateri si trem mladenčém v razbeljeni peči poslal svojega angelja, reši tudi mene iz rók tega grozovitega človeka!“

Rabelj Sosten pristopi k *Prisku*, ter mu reče: „Dovoli mi, da si svoj meč v svoje per-si zasadiš, ker ne morem te svete devíce prijeti in je v plamen vreči; vidim namreč trumo v belo oblečenih, ki jo čakajo“. Po tem pristopi drugi *rabelj*, po imenu *Viktor*, k njemu ter mu reče: „Prosim te, oprosti me dolžnosti, da bi devico v plamen metal; vidim namreč pred pečo možé, ki plamen razdelujejo, in bojo svetnico ohranili nepoškodovano.“

Prisk ukaže tedaj *rabeljna* preč peljati in drugim priti, kateri devico v plamen veržejo. *Evfemija* stoji v sredi plamena in moli: „Češen bodi Bog! ki si se ozerl na nizkost svoje dekla, daj mi gnado serčno se vojskovati in doseči večno življenje“. *Evfemija* stopi iz plamena, in moli za *rabeljna Sostena* in *Viktorija*.

Prisk pošlje imenovana *rabeljna* v ječo, drugi dan pa ju préd-se pokliče, in jima zapové darovati *Martu*. Ona pa sta mu odgovorila: „Obžalujeva svojo slepoto, da sva dosihmal v svoji nevednosti molila gluhe in mutaste bogove; zdaj pa spoznava po molitvi svete devíce in po čudežih pravega, živega Boga, in le njega hočeva moliti; ti pa stori z nama, kar ti je drago; terpinči naji po svoji volji, nečistim bogovom pa ne bova nikdar več služila“.

Prisk ju ukaže v ograjo pred zverine peljati. Služabnika *Božja* prosita Boga, naj jima dodeli stanovitnost in odpušanje grehov. Glas zadoni z nebá: „Uslišal sem vajino molitev“. Zverine planejo na svetnika in ju raztergajo. *Kristjanje* poberó ostanke in jih s častjo pokopljejo.

Prisk zopet pokliče *Evfemijo* pred svojo sodbo, ter jo pregovarja, naj bo pokorna cesarjevemu povelju. *Evfemija* pa mu reče: „Nikar se ne péhaj s praznim in abotnim pregovarjanjem, ker nikoli ne bom pokorna tvojemu in cesarjevemu krivičnemu povelju; le hitro stori z menoj, kar ti je drago; ker želim po tvojem mučenskem orodji umreti in s *Kristusom* se skleniti“.

Prisk jo ukaže s šibami pretepati. *Evfemija*: „Tvojih šib ne čutim“. *Prisk* jo ukaže prežagati; žaga pa se zavije, in devica je brez škode. *Prisk* ukaže *Evfemijo* v ograjo pred zverine peljati. *Levi* se sveti devici k nogam uležejo in ji noge ližejo. Devica moli: „O Gospod! sprejmi moj ponižni dar, v tvoje roke izročim svojo dušo“. Ker je bil Bog že dovolj očitno pokazal svojo vsegamogočnost, hoče podeliti svoji zvesti služabnici mučeniško krono. Zvér nanjo plane in jo usmerti. Glas zadoni z nebés: „Pridi *Evfemija*, svoj ték si dokončala, prejmi plačilo svoje zmage!“ To se je godilo 16. kim. 304.

Ko je bila sv. Cerkev po *Konstantinu Velikem* mir dosegla, so *Kalcedonci* sveti *Evfemiji* na čast zidali cerkev, v katero je bilo nje truplo v sreberni raki (trugi)

preneseno. Čudeže, kateri so se na njenem grobu godili, popisuje zgodovinar Evagrij. Tukaj le samo dva omenimo. Sreberna mertvaška truga je imela na levi strani luknjico; če je kdo skozi to luknjico vtaknil tenko paličico, na kateri je bila privezana gobica, in se z njo ostankov svete device dotaknil, je vselej gobico s kervjo namočeno ven potegnili. Po tem načinu dobljene kervi je bilo toliko, da so se Kalcedonci z njo obilno prevdili, in so jo po kaplicah pošiljali še v druge kraje svetá.

Drugo čudo je bilo, da so vsi brez razločka — verniki in neverniki — ki so se trugi približali, silno prijeten duh čutili. Cesar Mavricij vsega tega ni mogel verjeti, mislil si je, da je to abotna domišljava lahkovernega ljudstva; dal je tedaj trugo odpreti, pa kakó ostermi, ko čuti, da naj prijetniši duh iz nje puhti, in ko vidi, da kri iz njenih ostankov solzi. Nevérni cesar je bil veren, in ves v solzah zakliče: „Čudoviten je Bog v svojih svetih!“

Vodilo sv. Evfemije: „Moj duh je nepremagljiv po Kristusovi moči, če tudi moje telo obnemaga in umerje po strašanskih mukah“. — Prisk se je bil upehal s svojim pregovarjanjem in z izmišljevanjem novih muk, devica pa ga je s svojimi odgovori osramotila in s svojo stanovitnostjo premagala. — Dragi bravec! mi nimamo vojske s kervožejnimi trinogi, imamo jo pa z nevernimi posvetnjaki, ki sv. vero in čednost zasmehujejo in saničujejo, ter nas po mnogih potih s satansko zvižajo na svojo stran speljati si prizadevajo. Pa serčni bodimo v tej vojski! zmaga naša je gotova, če se po zgledu sv. Evfemije in družih svetnikov Kristusa deržimo.

17. **Petek kvaterni.** Zapovedani post. Sv. *Hildegarda*, devica in opatinja. † v 81. l. svoje starosti 17. kim. 1179.

18. **Sabota kvaterna.** Zapovedani post. Sv. *Tomaž z Vilanove* na Španjaskem, škof in spoz. † 8. kim. 1555. Osem tisuč ubozih, ki so po svojem očetu plakali, je bila naj večji lepota njegovega pogreba.

Ali je katoliško časništvo potrebno, kaj?

(Dalje.)

Prepričajmo se prav razvidno, po zgledu, kako nesramno in nepošteno, kako nesrečno in škodljivo delajo katoličani, kateri katoliško časništvo v nemar pušajo in si po lažiliberalskem streči dajejo.

Stopimo v hišo katoličanov, ki veljajo za poštene, dobre deržavljane. Vernost je bila tu zmeraj v šegi, tako je ostalo od časa njih dedov. Pri navadnem hišnem redu se nič ne pogrša: zjutraj, opoldan, zvečer, pred jedjo in po jedi se navadno skupno in glasno moli. Drasih ranjcih v molitvah ne pozabijo. Ob vsih nedeljah in praznikih gredó k dopoldanski in popoldanski službi Božji. Kadar gre duhoven bolnika obhajati, bití vse skupaj, vsi pokleknejo in molijo, ali pojejo: „Svet, svet“ i. t. d.

In kaj še le v hiši — kako je vse pobožno, kakor v kapeli! V kotu za mizo so križi in podobe svetnikov, pri vratih posodica za blagoslovljeno vodo, ki se smiraj na novo napolnuje. Gotovo lep je pogled v tako katoliško hišo s prvotnimi keršanskimi navadami, kamor gotovo ne bo priderl prostomiselski strup sedanjega časa, si misliá.

V tem pomenu piše v začetku omenjena knjižica iz Nemškega; poslušajte pa, kaj pravi dalje, kako se take dobre družine polagoma skazijo in okužijo?

In vendar, poglej na mizo, kakošen list morebiti leži tukaj: sramoten list, kateri vsak dan strup in žolc bruha zoper vse, kar je sveto katoliškemu kristjanu; list, kateri papeža, škofo, dubovne, verske resnice in cerkvene naprave naj sramotniše psuje; kateri iz slovestva pobira vse, kar je nesnažno, naj gerše in škodljivše, in svojim poterpežljivim bralcem poklada; list, ki veliko laže, obrekuje, pa skor nikoli ne prekličé laži, obrekovanja, ako ga ne primora sodnijska oblast.

Poglejmo eno leto pozneje v ravno tisto hišo, v katero se nosijo te sramote. Na mizi vidimo ravno tisti nesramni list; — pa oče te rodovine ni domá, kakor je bil lani ta čas; vsak dan po kosilu in zvečer odhaja v pivnico (v gostišče ali kako skrivno zakotišče). Skupna družinska pobožnost je minula ali pa, če še molijo, molijo tlačansko, brez pobožnosti in gorečnosti; temu, kar jim je bilo poprej sveto, se zdaj posmehujejo, celo že otroci; keršanski duh je odšel, je zginil!

Ali ne upada poštenjaku serce pri tacih skušnjah? Ali se ne pravi, veri in Cerkvi sovražne liste imeti toliko, ko tatovom lestvico deržati, da ljudstvo ogulijo vsih naj boljših dobrot, vsih razdetih resnic? Kaj je bolj obžalovati, nemarnost ali neumnost tacih ljudi, ki mislijo, da zamorejo biti dobri katoličani, in ob enem vendar tudi brati take nesramne liste?

Poštena družina derži veliko do časti svoje hiše. Koliko si prizadevajo n. pr. keršanski starši, da bi svoje otroke dobro odgojili, od njih odvrgli verske in dušne nevarnosti. Kolika groza je za starše, ako slišijo, da se je zadergnil sin ali hči v zanjke zapeljivcev in s sramoto obložen domú hodi.

Ako spazijo pošteni starši, da je v hiši zapeljiva oseba, hlapec ali dekla, in je nevaren za otroke — se lahko vidi, kako naglo odpravijo take ljudi, kakor hitro zvedó njih satansko početje, še čez noč jih dostikrat ne terpé več. Oberni to, dragi bravec, na puhujljivo časništvo. Kdo govori s papirja prostomiselskih časnikov? Dobro veš, kdo je tisti, ki ga imenujemo očeta laži. Ne pravijo zastoj: „Laže, kakor časnik“. Koliko strašno razdjanje je že storilo brezbožno časništvo v poprej poštenih družinah! In ti, katoliški oče, zamoreš strinjati s svojo vestjo, s svojo častjo, da bereš in podpiraš take sramotne liste in knjižure? Mislil bi, da so bile te reči katoliškemu ljudstvu že tolikrat pojasnjene, da ga ni določnega katoličana ali bolje, da ni človeka, ki še kolikaj derži do svoje vere, kateri bi še bral in podpiral take liste.

Gola je resnica: naj tudi kdo še opravlja zunanje verske vaje po stari navadi; ako pa si iše dušne hrane v liberalskih časnikih, je že znotraj odpadel, in odpadel bo pa najberže tudi vnanje prej ali pozneje.

(Dalje nast.)

Skušnjave.

Zveličani Alfons Rodrigvec, hrepeneč postati iz kupčevavca brat družbe Jezusove, je bil v sanjah opominjan, da naj si ne voši skušnjavam oditi, ampak da se mora zoper nje oborožiti, in jih premagovati. Prikaže se mu namreč v sanjah visoko nad zvonikom debel oblak černih ptičev, ki život ob život in perutnice ob perutnice tiščé in vse nebo zatemné. Zdajci plane neizrečeno lep golob, kateri je nosil na persih v čerkah iz bliščečega srebra presveto ime Jezus, naravnost na to gnjusno tropo, bije po nji s kljunom in krempeljci, in jih kmalo toliko pomori, da padajo ptiči tako na gosto k zemlji, ko černe deževne kaplje. Vsi drugi bežé, se razleté in razgubé, in razsvitljeno nebo se zopet prijazno smehljá. Pa raztresene kerdela se v črnem ob-

laku zopet nazaj povernejo in zopet plani med nje junaški golob, jih popada s krempļji in z ranami obd kakor nervikrat, jih nekaj razterga, druge pa razpod. Se tretjič zakrijejo ti gnjusni ptiči nebo, pa tudi tretjikrat se poverne neutruden golob nazaj v boj, pokon in zatire na novo gerdo kerdelo tako čisto, da je bilo nebo popolnoma očiščeno ostudnih nadleneev.

Alfons precej spozna pomen skrivnostne prikazni in kmalo zve tudi njeno resnico. O večni Bog, kako strani napadi zoper istost! Ubogi Alfons! O kaj ne stori vse, da bi obvaroval in ohranil to lepo, pa tudi občutljivo cvetico ne le vsake lise, vsega madeža, ampak tudi vse opovire; vsega zuganja in zalezovanja. Kako pokori svoje telo; kako kroti svoje poutke; kako uje nad svojimi očmi, ter naposled tako daleč dospe, da ga imenujejo mertvega človeka. In vendar je njegovo serce polno gerdih skušnjav, njegova domilija polna ostudnih podob, polna neukrotljivih elj, ki se mu vsiljujejo. Oh, kolikrat stoje pred njim v tropah nečiste poasti z goljufivim pogledom in zapeljivim obnašanjem. Temni so dnevi, še temnejši noči, vedna vojska. e terpi voljska na mesce, daljša se na leta. Zdaj je e sedmo leto, ko terpi ta strašna vojska, in Alfons se trese, se boji, joka — pa ostane zmiraj zmagovavec. In kako? S tem, da se vedno zateka k svoji ljubi sveti Materi in k nji kliče: „Sancta Maria, Mater Dei, memento mei — Sveta Marija, Mati Božja, spomni se mene!“ In čuti potem tako olajšanje, tako hitro potenje, da dobro spozna, kako se pred tem klicem hudoba boji. Ko pa ta napad premaga, ga nesramne poasti na novo skušajo, in navdajajo mu hudobne misli maloupnosti, da se bo namreč v svoji gorečnosti polnil, pot Božjo zapustil ter bo globoko v grehe zabredel, da bo potem ravno tako pohujšanje dajal, kakor daje zdaj lepe zglede svojemu bližnjemu.

Skušnjava je tako mična, da še nikoli tak. Peklenski sovražnik mu re tako opiše, kakor bi bila nedvomljiva in gotova. Alfons občuti smertne težave in se iz vsega serca priporoči presveti Devici, da bi ga rešila nevarnosti, v kateri se znajde. Preljubeznjiva Mati ne mudi mu hiteti na pomoč. Prikaže se mu s tako svetlim in milim obrazom, da je mislil, da je v nebesih in mu pravi: „Alfons, moj sin, kjer sem jaz, se ni nič bati“. Te besede so mu bile kit zoper vse druge napade, katerih je imel še veliko. (Iz življenje sv. Alfons Rodr.)

Starši in otroci.

Lev je naj strahovitii roparska zver; kdor pa zna s njim prav ravnat, ga zamore čisto pitomega storiti. Rimski trivladnik Antonij se je z levi na sprehod vozil. Ni še davno tega, kar je boje neki sultanov minister v Carigradu imel pitomega leva, kateri je kakor naj krotkeje domače živinče povsod po hiši prosto hodil.

Ako se pa to pri levu d doseči, koliko še le premore modra keršanska odreja pri otrocih, ker starši imajo otroka od njih rojstva v svoji oblasti, v svojem nadzorstvu, in ker otroci kakor ljudje imajo vse zmožnosti za čednost, za spodobnost, za vsako naj boljši omiko, in še posebno, ker milost in mo ss. zakramentov na pomoč prihaja. Bodi si, da je otrok še tako divje lastnije, mu vender mora nekaj izdati, ako se prav z njim dela. Ako bi se otrok tudi pri tujih ljudeh spail, je vender iz življenja sv. Monike in iz mnogih druzih zgledeov znano, koliko premore stanoviten nauk in trud, molitev in milost Božja v prid dobre odreje pri otroku.

Bog je človeka vtvaril, da bi ga spoznal, častil, ljubil in enkrat večno zveličan bil. To je tisto vodilo,

katero bi mogel vsak človek vedno pred očmi imeti; to vodilo bi si mogel zapisati na čelo zastave, pod katero se ima vojskovati in boriti vse dni svojega življenja. Pri vsacem delu in opravilu bi se mogel prašati: zakaj me je dobri in modri Stvarnik poklical v življenje, zakaj me je postavil v dolino solz?

Te besede bi si mogli z žarečimi erkami globoko v serce zapisati zlasti starši, ki so postavljeni za varhe svojim otrokom, katere jim je Bog dal, da bi jih odgojili za nebesa. Oni bi se imeli posebno velikrat prašati, zakaj sem, zakaj me je Bog poklical v ta stan, ali spoznavam in astim Boga pri svojih otrocih, ali bom dosegel  njimi večno zveličanje? Ali sem jim pravi varh, pravi angelj?

Da ne bom preobširno pisal o otrski izreji, o kateri se je e toliko bralo in tolikrat v cerkvi s prinic govorilo, rečem le toliko, da morate otroke odgojevati edino le po vodilih, ki vam jih daje keršansko-katoliska Cerkev. Precej, ko zagleda otrok luč sveta, morate na to misliti, da bote njegove dušne in telesne darove obračali in napeljevali k temu, kar pelje človeka k zedinjenju z Bogom, in to tako dolgo, dokler ste vi otrokom starši, t. j., dokler ivate. To je vaša poglavitna naloga, to je vaš cilj in konec, ki morate iskati, da ga dosežete pri svojih otrocih, da ga dosežete z njimi in po njih. Zgodaj morate začeti zatirati hudo nagnjenje, katero tudi po sv. kerstu v človeku ostane; kadar odrastejo, se ne bodo več dali upogniti, ker se hudo nagnjenje preveč vkorenini in uterdi, ako tega zgodaj ne zatirate. Naučite jih e v prvih letih ponižnosti, prave podlage vsih druzih čednost, in pokorine, katero je Jezus z besedo in z djanjem tolikanj priporočal; napuhu pa, viru vsega hudega, nikar ne pustite v njih kaliti. S tem bote naj bolje in na naj terdneji podlagi začeli odgojo otrok. Oni bodo spoznali, da sami niso nič, da so le po Bogu z vašim prizadevanjem kar so, in da so čisto na vas navezani. Spoštovanje bodo imeli do vas, Boga pa bojo odkritoserčno častili, čegar namestniki ste jim vi; vai opomini in vaši ukazi jim bodo sveti in zoper vašo voljo delati jih še misel ne bo. Se ve, da se morate tudi sami tako obnašati, da ne bo nič spotikljivega za otroke pri vas, da bote v resnici tudi vredni spoštovanja in posnemanja, da ne bote z djanjem podirali, kar bi z besedami zidali. Vsak sam ve, da zgled ve izda, ko sama beseda, ker zgledi vlečejo, besede le miejo. Varujte jih gerdih in umazanih besed, varujte jih kletvine, katera počasi vse čustvo za lepo in sveto spodje; pa tudi glejte, da jih sami izgovarjali ne bote, kadar so od druzih po pravici grajani; varujte jih, prosim vas, zlasti tistih ljudi, ki veste, da so umazanega in bogoskrunskega jezika, da jim pokončali ne bodo lepih čednost, ki jim jih vi sadite v serce, kakor slana posmodi mlade roice. Skerb na otroke vam bodi po dnevi, zvečer, po noči in zmeraj. Glejte, da se kje pri njih ljulika ne zaseje. Učite jih, da se bodo ne le s jutraj, ampak tudi čez dan spominjali Boga in se priporočevali Njemu, ki nas povsod vidi, ki nas lahko vsak trenutek k sodbi pokliče; Njemu, ki nas ljubezljivo hrani in živi, brez kterega čisto nič nismo in ne moremo. To posebno priganja ponižnim biti in Boga častiti zavoljo staršev in predstojnikov, ki so njihovi varhi in namestniki Božji.

In kadar odrastejo, jim svoje skerbi nikar ne prikrajujte, ampak pomnožite jo. Zdaj morate tako rekoč na vsako stopinjo pasiti, ako hočete imeti otroke dobre, hvaležne, poštene, ako hočete spolniti svoje dolžnosti ko varhi in angelji otrok, ako hočete, da vas ne bo sprehajal strah in trepet, kadar jih bo Gospod od vas nazaj tirjal. Imejte jih pred očmi, kadar gredo v cerkev, da se bodo pošteno obnašali, se v cerkvi na pravem

kraju znajdi in se pred Bogom pristojno obnašali; tako skerbite zopet, da pridejo o pravem času tudi domú. Nikar jih ne pustite pohajkovati, v tuje nevarne hiše ali še celo v pivnice hoditi, s slabo in pregrešno družino se potikati. Kolikrat se pri tacih priložnostih precej pokaže kužljiv sad! Koliko pobojev se zgodi pri vinu in žganju celo med takimi, ki so prijatli med seboj! Komaj kakšna besedica navskriž pride, se že začno pisano gledati, čertiti, kregati in poslednjič pretepati, čemur mnogokrat še le uboj konec stori. Kolika žalost za starše, zraven pa tudi sramota! Kako grenke solze točijo za ljubega sina, ki jim očita je kliče z mertvaškega odra: Starši, vi ste krivi, da sem tako nesrečno smert steril!“

Nedavno se je pripetila pod Ljubljano nesreča, žalostna za starše in za vso okolico. Premožni starši so enega sinov prženili k precej bogati hiši. Že v mladosti pa je bil bolj terd in se ni dosti menil za lepe nauke in opomine; pajdažil se je s fanti in z njimi popijal, se tudi pretepal. To pa je počel tudi še ko mož. Ne da bi bil doma delal, je hodil po kerčmah popivat. Nekega dne gre zopet pit. Kmaló pa se s fanti zunaj skavsa, s katerimi se je že pred nekaj dnevi roval. Toda zdaj ga eden z nožem tako močno v trebuh dregne, da je čez tri dni v neznanih mukah dušo izdihnil. Duhoven so ga djali v sveto olje, družih ss. zakramentov mu niso mogli podeliti. Ko bi se ne bil v mladosti navadil pohajkovanja, postopanja in pijančevanja, najberže ne bilo bi tega. „Kar je iskal, to je dobil,“ so sploh ljudje sodili. Tacih žalostnih zgledov pa je brez števila, in sicer vedno več.

Pa ne le telesno življenje je v tacih družinah v nevarnosti, v veliko večji nevarnosti je dušno življenje, ki je veliko imenitniši ko telesno, ker je večne cene in zato vredno, da se zanj bolj skerbí. Mnogim staršem je premalo na tem ležeče, premalo pomislijo, kaj se v taki družini govori, kakšne greje iz ust, zlasti tudi z drugim spolom. Starši, rečem vam: pazite na otroke in zraven svetite tudi z lastnim lepim zgledom, da bote imeli poštene sinove, poštene hčere, da vam bode od njih veselje v vaših dnevih, tudi še v starosti, in da bojo čast vsi sosesi.

Mnogi starši mislijo, da so svojo dolžnost že spolnili, ako otrokom le časno preskerbè, jih lepo oblačijo, jim prihranijo veliko doto, jim pridobijo lepe hiše itd., za duše pa jim ni mar, kakor da bi za nje ne bilo treba nič skrbeti! Naj bi napervo skerbeli za dušo, potem še le za telo, in bilo bi za oboje bolje. „Išite (tudi pri otrocih) naj poprej Božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bo priverženo!“ pravi nas Gospod in Zveličar.

Kadar se otroci, sin ali hči kaj pregreši, opominjajte ga tako, da bo spoznal vašo resnobo, pa ne tako mehko in smehljaje, kakor da bi se norčevali, kakor imajo nekteri starši navado. Se vé, da morete pri vsem gledati, da jim sami ne bote v spotikljej. Z eno besedo: Odgojujte jih na podlagi keršansko-katoliške vere, po vodilih, katere vera uči. Sej veste, da vsa druga odgoja ni prava; dovelj imate priložnosti to spoznati v sedanjem času, ko dan na dan kujejo nove vodila, po katerih bi brez Cerkve, brez duhovnov bolje odgojevali otroke. Toda Gospod pravi: „Kdor z menoj ne zbira, raztresa.“ Vidi se namreč, da pri vsi njihovi bistroumnosti in premetenosti otroška izreja gre rakovo pot, da je mladina vedno bolj slaba, nepokorna, razuzdana. Pa hvala Bogú, mnogi so že sami spoznali, da tako ne gre, da se je treba z vsim verniti k stari materi katoliški Cerkvi, kateri je Kristus narode v odrejo izročil, in katera edina ima pravi in neskaljeni nauk in naj boljši vodila za otroško odgojo. Ako bi se sv. Cerkve terdno

deržali, kako bi bilo vse bolje! Ne bilo bi toliko nepokoršine do staršev in predpostavljjenih, v hiši bi ne bilo tacih razmér med mladimi in starimi, vse bi bilo v ljubezni in prijaznosti sklenjeno; ne bilo bi toliko jeze in sovraštva med ljudmi, toliko pretefov in umorov, vse bi bilo bolj prijazno, ves svet bi bil drugačen. Ne tožil bi oče čez sina, čez hčer, da je nepokojin, da je neubogljiv, da zapravlja in popija, da je razuzdan, razuzdana itd.; ne točila bi mati bridkih solz nad sinom, nad hčerjo, ker vidi, da se sin ne zmeni nič za njene nauke, za njene opomine; ker vidi, da hči ne posluša njenih svetov, prošenj in svarjenj.

Premišljuje tedaj, starši, zakaj ste poklicani, da se ne bote prepozno kesali. Obdelujte drevesce, dokler se upogniti dá, poznej se zlomi. Spominjajte se velike časti, katero vam je Bog s tem skazal, da vas je postavil za svoje namestnike, za angelje varhe vašim otrokom in skerbite, da bote te časti vredni. Spominjajte se tudi vesoljne sodbe. Tukaj, glejte, bo očitno, če ste zaslužili čast namestnika Božjega, varha svojih otrok; ali pa ste bili temu ravno nasproti. Vsi se bomo vidili, vsi bomo pred celim svetom očitni. Skerbite, ljubi starši, da bote tisti dan veselo vstali in se v nebesih pozdravljali s tem sinom, s to hčerjo, s temi otroci, s katerimi ste imeli toliko terpeti, katerim ste dajali kruhek, katere ste oblačili, ki zdaj z vami pri eni mizi vam nasproti sedé, jedó. Nikar ne pustite tako daleč priti, da bi tisti dan ta sin, ta hči vam očital, očitala: Vi ste me odtegnili nebesom in me zredili za pogubljenje.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Posvečevanje novega milostnega škofa.*)
VIGILA, factio opVs eVangeLISTae, Laete DIV ChrisostoMe. P. B. C.

Pri naj lepšem vremenu in vse v redu se je doveršila slovesnost, kakoršno Ljubljana le malokrat vidi. Zato so bile pa tudi priprave k temu velike, zlasti tudi pri stolni cerkvi, ktera je bila zunaj vsa osnažena in znotraj pri vsih altarjih z mnogim in dragim cvetličjem okinčana. Duhovstva in družega občinstva se je bilo prav veliko zbralo tudi z dežele, ter so bili povsod vsi prostori ob cerkvi in po škofiji polni ljudstva.

Dolgo procesija redovnikov, bogoslovcev, nižega in višega duhovstvo z novomeškim in ljubljanskim kapitelnom nazadnje je šla ob 9 iz zakristije v škofijo in pripeljala je nazaj v stolnico novega škofa, spremljanega od prevzvišenega posvečevalca goriškega nadškofa in treh družih škofov, terzaškega, lavantinskega in kerškega.

Popisali smo že zadnjič, kaj se godi pri posvečevanju in kako se versté opravila (Gl. Dan. št. 36), zato ostaja popisati in naznaniti le še to, kar je novega in posebnega.

Pervo opravilo je branje apostolskega poslanja ali papeževga izvolilnega in poterdilnega pisma. Bral je to imenitno pismo škofov kancelar preč. gosp. Martin Pogačar. Pismo ima naslov: „Ljubljenemu Sinu Janezu Krizostomu Pogačarju, duhovnu in prečtu Ljubljanske stolne cerkve. Papež Pij deveti. Ljubljeni Sin! Pozdrav in apostolski blagoslov“.

Naslednje bomo le bolj po pomenu povedali, ker čisto pobesedna prestava iz latinskega bi bila težko razumljiva za občinstvo. Sv. Oče pravijo:

Delo apostolstva je nam, čeravno nevrednim, od Boga izročeno. Vseled tega smo po božji Previdnosti pervosednik za vlado vsih cerkvá. Želimo pa z Božjo pomočjo to apostolsko poslanje koristno spolnovati, in

torej si zvesto prizadevamo in skerbimo, kadar se posameznim cerkvam njih vladniki dajejo, da jim postavljamo pastirje, ki vedó njih skerbi izročeno ljudstvo podučevati, ne le z besedo učenosti, ampak tudi z zgledom dobrih dél, in ki so voljni in zmožni po zgledu Gospodovem sebi izročene cerkve v mirnem in pokojnem stanju ohraniti, zveličavno gospodovati in srečno vladati.

Oskerbovanje vsih cerkev, ki so ali bodo izpraznjene, smo že od nekdaj sebi prideržali, da jim viši pastirje damo in postavimo, in določili smo, da je prazno in neveljavno, ako bi kdor in kakoršne koli oblasti si bodi vedoma ali nevedoma hotel te pravice se polastovati.

Nadalje pravi pismo, da škofijska cerkev v Ljubljani, ki je pod nadškofom Goriškem, je po prostovoljni odpovedi prečast. škofa gospoda Jerneja Vidmarja brez višega pastirja. Ko je torej Njih predragi sin v Kristusu, avstrijski cesar Francišk Jožef, prečastitljivega gospoda Janeza Krizostoma Pogačarja škofa Ljubljanskega imenoval, sv. Oče to imenovanje sprejmejo in Njih, s potrebno učenostjo in zmožnostmi okovarjene, zaradi Njih odličnih zaslug, rešijo vsih cenzur, ako bi bili kje v ktere zapadli, in po Svoji apostolski oblasti postavijo za Ljubljanskega škofa in višega pastirja, Jim do čistega izročijo oskerbovanje, gospodovanje in vladanje te cerkve v duhovskih in časnih zadevah, ter upajo, da z Božjo pomočjo in pod Kristusovim vodstvom bode ta cerkev po previdnosti, marljivosti in prizadevnosti novega višega pastirja srečno vladana in obilno pospeševala v duhovnih in časnih koristih. Pismo pravi dalje:

Sprejmi tedaj z voljno dušno vdanostjo jarem Gospodov, ki je naložen na Tvoje rame. Omenjeno oskerbovanje in opravljanje glej tako zvesto in previdno spolnovati, da bode ta cerkev z veseljem vidila, da je bila izročena previdnemu vladniku in koristnemu oskerbniku; Ti pa, da verh večnega plačila dosežeš tudi Naš in apostolskega Sedeža blagoslov in milost.

Poslednjič sv. Oče velevalo, da naj novi škof posvečenje v škofovsko veljavo sprejmejo od kterega koli škofa kakor posvečevavca, v pričo dveh škofov azistentov, ali pa dveh družih duhovnov v viši cerkveni časti; toda vsi morajo biti v milosti in občestvu s sv. rimskim Prestolom. Pred posvečenjem pa da mora novi škof pred posvečevalcem opraviti izpovedanje katoliške vere in pa navadno prisego dolžne zvestobe v imenu papeža in Rimske cerkve, kar je pod naj ožstrejšimi cerkvenimi kaznimi zapovedano. — To se je spolnilo in vse drugo zaporedoma. Opomnimo naj še, da tudi precejšno število deželskih višjih vradnij in vojaštva je bilo v cerkvi pri slovesnosti. Se vé, da veliko ljudstva ni moglo v cerkvi prostora najti.

Po posvečenju ter po vmestenju in dokončani sv. maši so preč. gospod bivši kapitelski vikarij Jožef Zupan v imenu duhovšine nagovorili novega škofa v latinskem jeziku. Omenili so, v kako hudem času so milostni viši pastir zasedli škofovski prestol, ker verska vnmarnost, brezverstvo, zaočevanje in stud do vsega, kar ima katoliško ime, je tako se razširilo, da je vsakemu katoliškemu spredniku trikrat težej kot drugokrat svoje dolžnosti tako spolnovati, da bo pred Bogom odgovor dati zamogel. V tacih okolišinah pa višega pastirja poterjuje zgled in pogled na naj večega škofa, kar jih je skoz štiri stoletja vladalo Ljubljansko škofijo, namreč na pravega katoliškega junaka Tomaža Hrena, kteri je v tako nevarnih in viharnih časih (luteranstva) z apostolsko duhovitostjo in močjo nosil škofovsko palico, ter je v moči pregovora: „Terret labor, aspice praemium“ (Ako te straši težava, glej na plačilo!) naši dragi

domovini katoliško vero ohranil, in je veselje in ljubezen Kranjske dežele imenovan. Omenili so serčni govornik tudi škofa Martina Slomška kakor drugo zvezdo in pristavili so, kako goreče duhovstvo naše škofije v tem reznem trenutku želi, da naj bi ti presvitli zvezdi novega škofa brez prenehanja spremljali, v težavah in britkosti mogočno Jih poterjevali. Duhovstvo ne bode prejenjalo Boga živo prositi, da višemu pastirju milostno dodeli živo vero, delavno ljubezen, nebeško modrost in nepretresljivo stanovitnost, ter da bi vladali našo prekrasno škofijo, operti na Skalo, na katero je Kristus zidal svojo Cerkev, to je, na apostolski Rimski sedež, v zaupanju na pomoč brezmadežne Božje Matere Marije, — sv. Jožefa, varha veseljne sv. katoliške Cerkve, — ss. Hermagora in Fortunata, patronov naše dežele, — sv. Nikolaja, zavetnika stolne cerkve, — sv. Janeza Krizostoma, pomočnika Njih milosti. Naj bi še mnogo in premnogo lét v Božjo čast, v zveličanje skoraj 500.000 duš, v varstvo in brambo sv. Cerkve in duhovstva tako vladali, da kdaj ob koncu sedanjih dni s apostelnom zamorejo zaklicati: „Dobro vojsko sem vojskoval“, — Bogu Sodniku pa: „Gospod, nikogar teh nisem zgubil, ktere si mi izročil“.

Po besedi latinsko se tako-le glasi:

Tempus, Celsissime et Reverendissime, quo Sedem Episcopalem Labacensem ascendis, tempus vere arduum, tempus supra modum acerbum est, idque Ecclesiae catholicae, ejusdem supremo Capiti, Pontifici Maximo Pio IX, episcopis, presbyteris, et non minus omnibus Christi fidelibus.

Animi levitas, impietas et abalienatio a vera fide, contemptus et fastidium omnium, quae pollent nomine catholico, tantos progressus fecerunt, ut praeposito catholico triplicetur difficultas officiis suis ita satisfaciendi, ut aliquando coram Deo de iis rationem reddere possit.

Talibus temporibus et circumstantiis animum erigit roboratque exemplum atque respectus in episcoporum maximum, qui inde a quatuor saeculis Ecclesiam Labacensem gubernabant, in episcopum scilicet heroem Thomam Chrön, qui et ipse temporibus periculis et procellis plenis baculum pastorem gerebat, quique apostolico suo animi robore, ardenti zelo, nec non magnanimo suo proverbio: „Si terret labor, aspice praemium“, fidem catholicam carissimae nostrae patriae conservavit, ac „laetitiam et amor Carnioliae“ nuncupatur.

Clerus Dioeceseos nostrae in atroci hoc serioque momento ardentem exoptat, ut stella praedicta, quae inter maximas et lucidissimas in gyro ecclesiae Labacensis coruscet, praeclarum nempe hoc exemplum, nec non insigne specimen magni episcopi ecclesiae Lavantinae, veri apostoli Slovenorum, Antonii Martini Slomšek, ejusque memoria dignum dictum: „Negotium, de quo contendimus, aeternitas est!“ Celsitudinem Tuam continuo comitetur, in laboribus autem, curis et angustiis poterit confortet, munit et erigat.

Idem Clerus fervidas ad Deum preces fundere nunquam omittet, ut Tibi, nostro Pastori! vivam fidem, assiduam charitatem, coelestem sapientiam ac inconcussam animi constantiam largiri dignetur, ut tenens baculum pastorem super egregia Dioecesi nostra — iunxus Petrae, super quam Christus Ecclesiam suam aedificavit, id est, Sedi apostolicae Romanae, confisus potenti praesidio Immaculatae Dei Genitricis Mariae, Matris D. N. J. Christi et nostrae Matris, S. Josephi, patroni universae Ecclesiae catholicae, Ss. Hermagorae et Fortunati, patronorum nostrae Dioeceseos, S. Nicolai, patroni ecclesiae nostrae Cathedralis, S. Joannis Chrysostomi, patroni Tui, Celsissime, per multos et plurimos annos in honorem omnipotentis Dei, in munimen defensionemque S. Ecclesiae catholicae earumque sacerdotum,

in salutem quasi quinties centenorum millium animarum ita gerere possis, ut aliquando in fine dierum Tuorum cum gentium apostolo exclamare: „Bonum certamen certavi“, divino autem Judici dicere possis: „Domine, neminem horum perdidisti, quos tradidisti mihi.“

Milostni škof so zahvalo naznanili za vošilo, katero Jim je častito duhovstvo izreklo po prečast. gospodu stolnem dekanu. Sami da živo občutijo, kako težavna je butara, katero jim je Gospod izročil že enajsto uro Njihovega življenja, jih poklical na visoko stopnjo v svojem vinogradu, da s stanovitim prizadevanjem skažejo, če so vredni zaslužiti si darú iz njegove roke. Z britkostjo sprejmejo pastirsko palico, zaupajo pa v Boga, v priprošnje omenjenih ss. patronov, in v pomoč svojih častitih bratov, ktere danes pervikrat pozdravljajo kot svoje izdelavce. Nagovoré torej najprej kot pomočnike v. č. stolne kapitularje ko cerkveno starašinstvo in svetovalstvo škofovo, in zaupajo, da Jim bodo vselej zvesto na strani. Tako pozdravljajo tudi gg. škofijske svetovalce, učence mladine, dekane, župnike in druge duhovne kot pomočnike v službi Gospodovi, da bode sleherni na svojem mestu in po meri svojih zmožnost storil, kar je treba k rešitvi imenitne naloge, ki jim je dana za sedanji čas. Pač čutijo težko odgovornost, ki jih veže pred Bogom, papežem, cesarjem; pa ta odgovornost ne zadeva le samo Njih, ampak tudi pomočnike, butara je tudi na nje naložena itd. Vsim tedaj bode treba delati in se truditi, in v ta namen so sklepaje podelili pričujočim svoj škofovski blagoslov.

Po vsem opravilu je zopet duhovstvo v obhodu šlo pred višimi pastirji v škofiji.

Ob dveh so se sošli k pogostovanju v škofiji škofje, viši duhovstvo pa načelniki vradnij in vojašine, med njimi deželni predsednik, dva generala itd., v vsem kacic 60 oseb; v knezoškofijskem semenišu pa ravno tako blizo sto družih duhovnov ob eni popoldne.

Dobro je delo gospodom, katerih mnogi so čez 10, 20, 30 lét zopet enkrat v taki lepi družbi, po tako imenitni slovesnosti zopet enkrat sedeli pri semeniški mizi. Okoli 1/2 ure stopijo neprevidoma v dvorano novi škof in pozdravijo s prisrčenostjo vodstvo in pričujoče, razodenejo veselje in zahvalo, da se jih je zoper Njih pričakovanje tako veliko število zbralo, ter izrazijo željo, da v taki lepi edinosti in ljubezni, kakor danes, bodo vsi duhovni ostali tudi v prihodnje z Njimi, jih podpirali v Njih težki službi itd. Potem so se vsedli med pričujoče in precej dolgo časa ostali.

Čez nekaj časa vstane preč. gosp. semeniški vodja in častni kanonik dr. A. Čebašek in omeni pričujočim, kako imenitna slovesnost je ta dan za duhovne in za vso škofijo. Popiše ob kratkem, kaj so novi škof za škofijo že bili in kaj delali skoz 41 lét ter si velike zasluge pridobili, in kako nam Njih spretnost in vsestranska dosedanja delavnost poroštvo daje za prihodnjost v Njih novi službi, da bodo z apostolsko gorečnostjo in očetovsko ljubeznijo ukljub nasprotnikom neustrašeno delali za čast Božjo in cerkvene pravice, v blagor duhovšine in vernega ljudstva. Ker je pa v sedanjem sv. Cerkvi nemilem času škofovska palica dvakrat težko breme, hočemo in moramo še zlasti mi duhovni vse Njihove dobre početja po svoji moči podpirati ter z Njimi neprestrašeno se vojskovati, zraven pa prositi sv. Duha še dalje, kakor danes, da napolnuje mil. novega škofa s svojimi darovi, s pravo modrostjo in močjó in da Njih dela milostno blagoslavlja. Tako upamo in želimo, da bode z božjo pomočjo, po zedinjenih močéh vera se poživiljala in cvetla v naši škofiji itd. V tem sladkem upanju iz serca kliče gosp. vodja: Bog Jih živi, blagoslovi, ohrani mnogo lét! In razlegal se je navdušen odglas po dvorani.

Pred odhodom so milostni knez in škof še enkrat spregovorili, se za napitnico zahvalili in naročili pričujočim, da naj tudi vsem duhovnom, kateri niso mogli priti, sporočé Njih blagovoljnost in pozdrav. Gosti pa so Jim z navdušenostjo živio-klicali med napitnicami in pri odhodu, in ostali so do štirih skupaj. In ko so se glasilne še nekatere napitnice, so se ločili v posebni zadovoljnosti. Več glasov smo slišali, kako modra je bila ta naredba, da so jim kosilo napravili v semenišu skupno, ter se jim ni bilo treba po vsem mestu sem ter tje potikati.

Izmed zdravic, ki so se slišale pri obedu v škofiji, naj omenimo le nekatere.

Ne morejo prehvaliti prelepe napitnice, ki so jo prevzvišeni nadškof Golmajer naredili sv. Očetu, ki so novega škofa poterdili in postavili in so torej prečastiljivi gospod posvečevalec v dolžnost si šteli se jih najprej spomniti. Povzeli so zgodovino papeštva Pija IX, Njih mučenstvo, ter so omenili med drugim, kako so takrat, ko so bili sedanji papež izvoljeni, jih tudi liberalni Italijani preslavljali, kako jih povzdigovali. Kmalu pa so pokazali, da to je bila le hinavšina, ker že čez tri leta so bili sv. Oče prisiljeni v Gaeto bežati pred liberalci. Popisali so tudi naslednje terpljenje in sedanje Pijevo jetništvo, povzdignili preimenitne Njih lastnosti, katerih tudi nasprotniki tajiti ne morejo, ter so sklenili v tem pomenu in z nado: da med tukaj pričujočimi pa uoče nobeden biti hinavec, ampak vsi odkritoserčno vdani sv. Očetu, torej: Slava Piju IX! — Pristavimo naj tukaj, da se tudi sicer čudijo moči, dušni in telesni gibčnosti prevzviš. vikšega škofa v toliki starosti. —

Novi škof so omenili zgodovino Ljubljanske škofije, ki jo je vstanovila preslavna habsburska rodovina, začetnica neštevilnih dobrih naprav, in so torej napili svitlemu cesarju Francišku Jožefu.

Deželni predsednik je napil milostnemu novemu škofu.

Kerški knez in škof so napili duhovšini Ljubljanske škofije in so med drugim boje opomnili, da večkrat, ko so imeli opraviti z duhovni od tod, bolj so spoštovali duhovšino Ljubljanske škofije.

Milostni veliki gosti so jeli v ponedeljek odhajati, in sicer dopoldne o 1/2 11 sta, spremljana od mil. škofa in nekterih gg. kanonikov, odšla škofa lavantinaki (na Jezero) in kerški, popoldan pa teržaški, v torek dopoldne pa ravno tako prevzviš. nadškof Golmajer na Gorenjsko na obiskanje mil. gospoda škofa Vidmarja, v svoj rojstni kraj Radolico, na Brezje itd.

PrInCipI EpIsCopo DICo saLVteM — BenVenVtVs.

Vošilo v hebrejskem, latinskem in slovenskem jeziku je novemu milostnemu škofu daroval naš sloveči jezikoslovec, profesor Št. Kocančič v Gorici. Imenovano je „Šir pašut“, canticum simplex, priprosta pesem, in pristavljene so filologičke pojasnjenja.

Iz Istre. O svojem času je bilo povedano v „Danici“, da bodo to poletje dvakrat duhovne vaje, posebno iz tega namena, da bi se duhovni v sedanjem sv. letu duhovno obnovili, ter ljudstvo s toliko večji gorečnostjo k pobožnosti in svetosti napeljevali. Perve duh. vaje so bile od 31. avgusta do 3. septembra. Vdeležilo se jih je 38 duhovnov teržaške-koperske škofije, med njimi „delegatus episcopi“ preč. gosp. dr. J. Šneider. Pričetkom je bilo naznanjeno, da so sv. Oče papež berzovno podelili blagoslov vsem, ki se bodo vdeležili duh. vaj. Preč. g. dr. Šneider so potem prebrali pismo mil. škofa gosp. dr. Dobrila, ki še v Porčču bivajo. Izrekli

so veselje, da se je toliko duhovnov sošlo v Koprú; obžalujejo pa, da jim nujne opravila ne dopustijo vdeležiti se duh. vaj. in prosijo Boga za obilen blagoslov in milost; vse pričujoče prešerno pozdravljajo.

Vodil je vaje v celi škofiji dobro znani, pobožni in goreči duhoven v. č. g. Fr. Petronio, častni kanonik in župni oskerbnik sostolne cerkve v Koprú. Govoril je gladko in izvrstno latinščino: prvi večer kot vvod o potrebi duh.vaj; potem 3 dni vsaki dan dvakrat dopoldne, dvakrat popoldne o raznih dolžnostih dušnega pastirja tako temljito in serčno, da je beseda nehoté do serca segla. Zadnje jutro pred občim sv. obhajilom o stanovitnosti v dobrem se je tako milo in ganljivo častiti govornik priporočal molitvi pričujočih, da se je vsako oko moralo solziti.

Da bi se sv. Očetu hvaležne skazali za podeljeni blagoslov in jih v tolikih britkostih nekoliko razveselili, je bilo sklenjeno jim poslati pismo vdanosti v imenu duhovnov, ki so se duhovnih vaj že vdeležili in onih, ki bodo 13. do 17. t. m. pri drugih duh. vajah. Pri tej priliki se bodo poslali darovi sv. Očetu, kar so jih dotični duhovni darovali.

Častiti oo. frančiškani, v katerih samostanu so se vaje obhajale, so bili tako prijazni, postrežljivi in gostoljubni, da so po pravici zaslužili pohvalo velečastitega gosp. dr. Šneiderja. Mnogo dobrega semena se je imenovane dni v Kropu sejalo. Mili Oče nebeški dodeli, da bi bilo padlo na dobro zemljo in bi obilen sad obrodilo! Bog ohrani premnoge léta v blagor cele škofije verlega vodnika duh. vaj p. n. gosp. Fr. Petronija!

Iz Valdivije v južni Ameriki, 17. jul. 1875. Hvala lepa za Danico! Prejel sem pa še le št. 7 in 8; potem št. 9 brez 10. Zadnji št. ste bile 15 in 16. Prosim prihodnjič napis tako-le napraviti:

Via Liverpool, Magellanes (ali če hočete) Via Hamburg, Magellanes P. Max von Cilli, ap. Miss. zu Valdivia, Chile, Südamerika.

Večidel so Evropejci krivi, da se pisma in časniki zgubé. Če jih ravno v nos ne dregne, čez katero mesto naj reč pošljejo, so marsikteri poštarji tako nevedni, da pismo v čisto ptujé kraje pošljejo. Tako sem dobil pred kratkim pismo iz Švice, katero je po Francoskem, Belgiji, Nemškem okoli hodilo, dokler ga ni vendar poštar v roke dobil, kateri je na verb napisal „Via Liverpool, Magellanes“.

Obljubil sem Vam kaj o cerkvenih zadevah pisati, pa dozdej še tega storil nisem, ker mi je nekaj znanje tukajšnih zadév pomanjkovalo, nekaj pa tudi 2 zadnja meseca sem vedno ali na poti bil, ali pa s drugimi rečmi opravke imel, da nisem mogel potrebnih reči nabirati. Zdaj pa, ker sem — kakor upam — na stanovitno stališe prišel, bom ložej kaj za „Danico“ storil. *) — Dogodbe moje zadnje pa so tele:

V Santjagu sem ostal tako dolgo, da sem se španjskega jezika za silo privadil. Pervikrat sem v tem jeziku pridigoval velikonočno nedeljo. Še me je malo vilo, ker nisem izmed tistih, ki se pridige od besede do besede poprej navadijo, ampak le več reči po verhu premislim in pozneje pridigujem. To pa je v jeziku, kterege še kdo popolnoma ne zna, zelo težavno; posebno, ker je ta jezik laškemu in romanskemu in tudi latinskemu (ktere sem dozdej znal) zlo podoben, in je že peti bil, v kterih sem pridigoval. Tudi spovedovati sem bil za veliko noč že začél, in tako sem se dozdej toliko španjskega privadil, da za navadne potrebe duhovske si že prav lahko pomagam. — Ali ne v španjakem jeziku mi je bilo odločeno misijonariti. Že v začetku svojega do-

hoda sem bil za Nemško odločen. — 18. majnika tedaj sem iz Santjaga odrinil in se v 4 $\frac{1}{2}$ uri v Valparaizo na morji pripeljal; tukaj sem en dan počakal, se 20. majnika zjutraj na morje podal in sem se 4 dni proti jugu peljal. Pervi in zadoji dan smo imeli hud vihar; pa vender sem se srečno 24. zvečer pripeljal v kraj, kamor sem bil odločen; kraj se imenuje „Valdivija“. — Valdivija je mesto, ki ima čez 6000 prebivalcev, kterih skoraj polovica je Nemcev. Mesto je 2 uri vožnje s parnikom od moraskih okrajín, ob globoki reki, ravno pod 40. stopnjo južne širokosti. — Nemci so semkaj prišli leta 1848 do 1850, in so večidel Prusjani, Virtembergerji, sploh severni Nemci. Po veri so večidel luterani, pa vender je med njimi tudi nekaj katoličanov iz raznih krajev. Pa naj bodo že luterani ali katoličani, za vero se malo prčajo. Veliko med njimi jih je, ki so bili leta 1848 v politiško rogovilstvo zapleteni, in so semkaj se umaknili; ne išejo družega kakor si denarja pridobiti; luterani nimajo ne tempeljna ne pastorja, svoje mertve sami zakopavajo kakor — — —. Katoličani pa so tudi z njimi vred zlo merzli postali, posebno ker do leta 1861 še duhovna tukaj ni bilo, da bi bil njih jezik razumel. Tega leta je prišel kakor misijonar semkaj neki P. Tadej, kapucin iz Parskega, kateri je tukaj bil do leta 1868. Tega leta se je hotel domú podati, je pa pri Antiljskih otokih za „rumeno“ merzlico na barki umerl in bil v morje pokopan. (Če namreč kdo na barki umerje, ga v žakelj zavežejo in k njemu kanonsko kuglo, da ga na dno potegne, ter ga v morje spustijo.) Za njim je prišel v Valdivijo P. Florencijan, Tirolec, kateri je do leta 1872 tukaj bil. Ali zmiraj le manj in manj je bilo za katoličane opraviti, tako da ta pater ni hotel več tukaj biti, in ga je prednik drugam poslal.

Skoraj 3 leta ni bilo tedaj katoliškega duhovna v Valdiviji. Čeravno so katoličani sploh zlo merzli, vendar nekteri so bili zelo žalostni, ko so brez vse Božje besede, brez nauka ostali, in so škofu, ko je lansko leto sem prišel, to tožili. — Škof Ankudski (na otoku Čiloe 42.º), kteremu so ti kraji podložni, se oberne zopet do prednika našega reda, in prednik mu obljubi mene za to delo odločiti, kakor hitro da bo mogoče (jaz sem bil takrat ravno na morji med Evropo in Ameriko). Pridem v Santjago in zvedil sem kmalo svoj določeni kraj. Res sem poslan bil in prišel 24. majnika v ta kraj. — Ali škof je hotel, da se reč prav vravná, in mógel sem se 2. junja k njemu odpeljati.

Zopet sem bil na morji, ali popotovanje je le 14 ur terpelo; Ankud namreč je pod 42.º na prvem velikem otoku, kateri so proti Magelanski cesti tik južne Amerike v Tihem oceanu. Cele 3 tedne sem ostal pri tem škofu, in potem ko sva v prostih urah se vse natančno pogovorila, je on Nemce v Valdiviji iz zavezo ondotne fare izločil in mene za pervega samostojnega fajmoštra Nemcev dekretiral. Pa ne samo s katoličani imam opraviti, temuč po tukajšnih od papeža poterjenih postavah tudi s krivoverci; če hočejo namreč, da imajo njih zakoni vladno veljavo, in da so njih otroci za deržavljane Čilenske spoznani, morajo otroke pri rojstvu v posebne farne bukve (ne v bukve katoličanov) dati vpisati, in pri zakonih pred menoj si zakonsko zvestobo obljubiti. (Tudi za to so posebne bukve.) Tudi so Nemci v Valdiviji napravili nemško šolo s 5 razredi, v kterih se pa nič keršanskega nauka ne uči! Tudi te otroke, kar je katoličanov, ki so v tej šoli, bom mogel v keršanski veri podučevati.

Tu vidite tedaj ob kratkem moj duhovni vinograd. — Katoličanov mojih je kakih 500; ali tudi še deleč drugam bo včasih potreba iti, kjer med Valdivijo in Puerto Monte, kjer so 4 nemški jezuiti, je 4 do 5 dni hoda

*) Bomo posebno hvaležni; prosimo večkrat kaj. Vr.

(jездariti). Kraj naš je slo rodoviten; zima, katero zdaj imamo, nima nikdar snega, je kakor pozna jesen v vaših krajih. Gorkoméer nikdar manj ne kaže kakor + 3°, pa tudi poletje zavoljo velikratnega deževanja vroče ni; tako, da grozdje spleh dozoreti ne more. Imamo pa sadja, jabelk, hrušk, sliv zadosti; — namesto vina pijačo sadno pijemo, ktera je prav zdrava. Mesto ima dosti usnarjskih fabrik in pivarnic, kterih izdelki se na ptuje prodajajo. Fabrikantje so le Nemci.

Hiše so vse lesene z enim nadstropjem, tudi cerkev je lesena. Boste rekli: Zakaj? Zavoljo močnih in pogostih potresov. Potres je pri nas tako pogosto, kakor pri Vas gromenje; za male se nikdar ne zmenijo. V tem pol leti, ko sem v Čilenski republiki, sem narmanj 10—12 potresov občutil, nekatere majhne po noči sem tudi prespal. Naj hujši je bil pretekli božični dan v Santjagi in 12. junja v Ankudi. Zadnji je bil tako močen, da sem v železni postelji, ktera na nogah kollesca ima, iz enega kota spavnice v družega priderdral.

Jezuitovska kolegija v „Buenos Ajresu“ je zopet osidana (popravljená). Čez kaka 2 meseca bom pa od „Čile-a in tukajšnjih okolišin“ kaj več pisal. Vam se v molitev priporočivši vse znance pozdravljam.

P. Maks, misijonar.

Marija naša vedna Pomočnica.

(Dalje.)

Tako je tedaj češenje do Marije naše vedne Pomočnice, ker ona zadobi kristjanom sveto čednost molitve, varna pot se zagotoviti srečne smerti.

Marija, naša vedna Pomočnica, po sveti priprošnji svoje častivce na srečno smert pripravi, jim še celo po posebnih tolažilih zadnje ure posladi.

To spričuje med drugim kmečka žena iz papeževih deržav, ki je bila šla v Rim v cerkev sv. Alfonsa, kjer je izvirna podoba Marije vedne Pomočnice, da bi tukaj opravila svoje češenje. Ko jo nekdo praša, kaj jo je iz dalave pripeljalo, odgovori: „Jaz še nisem bila nikoli v tej cerkvi: pa moj mož, Bog mu daj dobro, mi je rekel, da se tukaj časti milostna podoba z imenom: „Naša ljuba Gospa vedne pomoči“. Prišla sem se priporočiti varstvu presvete Device, ker spoznala sem, da veliko premore. Moj mož, ki je v kratkem umerl, jo je prav zvesto častil in ona mu je zlasti v zadnjih dneh posebne milosti delila. Nekoliko pred svojo smertjo veselo zakliče: „Blaženo Devico vidim tukaj meni na strani!“ Ta prikazen mu je bila tolika tolažba, da je bilo viditi, kakor bi bil na vse bolečine, še celo na smert pozabil. Potem pa se je ločil iz sveta tako mirno in Bogu vdan, da ne moremo dvomiti nad njegovim zveličanjem. O, da bi tudi meni Marija, naša vedna Pomočnica, tako smert od Boga sprosila!

O Marija, naša vedna Pomočnica! tudi jaz želim, da bi me ti ob moji smertni uri s svojo pričujočnostjo poterjevala in tolažila. Toda vem, da to posebno milost le tistim skazuješ, ki so ti v življenji otročje vdani in ki te vsaki dan z zaupanjem na pomoč kličejo. Dodeli tedaj, o milostna Gospa, da ne opustim noben dan se priporočati tvojemu svetemu varstvu; zlasti mi dodeli, da se v vsih nevarnostih, dušnih in telesnih, k tebi zatekam. Ako bi pa ob moji smertni uri, zarad prevelike nevrednosti moje, ne bila pri moji smertni postelji, se boš pa gotovo s višave nebeške name ozerla in mi polajševala strašni smertni boj, in slednjič do praga večnosti moji revni duši naproti prišla, jo peljala pred božjega Sodnika.

(Dalje nasl.)

Cvet in sad zveste molitve.

Naj serčnejši zahvala naši ljubi Gospej presvetege Serca! Deklica 4letna je bila bolna v gerlu — brez upanja, da bi se ozdravila. Začeli smo pa opravljati 9dnevnicó k naši lj. Gospej, in bilo ji je precej boljše, ter je zdaj čisto zdrava. Ker sem bil obljubil po Danici naznaniti, s tim spolnim svojo obljubo.

V Ljubljani 3 kim. 1875.

A. B.

Listek za raznoterosti.

Pastirski list v slovenskem in nemškem jeziku za duhovščino, svetovno in redovno, je te dni rasposlan.

Letošnji primicijanti, ki dobe v saboto zadnje posvečenje, bodo obhajali svoje nove maše vsi 18. nedeljo po binkošnih t. j. 19. septembra, in sicer naslednji čč. gg.: Matija Gerzin v Černomlji; Jožef Golmajer v Kovorji; Jožef Lavtižar v Kranjski gori; Janez Brence v Lescah; France Cerovšek v Šmariji; Jožef Resnik v Blagovici; Gothard Rot v Ternovski cerkvi v Ljubljani; Jakob Sušnik v cerkvi čč. gg. Uršularic v Ljubljani.

Na Prežganji bode v nedeljo novi župnik č. g. M. Zupan vmesten.

Osem romarjev in romaric, ki so šli v torek iz Istre čez Učko goro na Tersat; je bilo od 12 tolovajev strahovito oropanih vsega denara, kinča, celo obleka je bilo z njih tergana. Bodite previdni popotniki!

V Samoboru, 6. septembra. Z žalostnim srcem naznanjam, da moj dragi oče Janez Márgreiter so mi v Gospodu zaspali 4. tega mesca ob petih v jutro, v 83. letu svoje starosti, kterih 40 let so pri trudnem rudarskem delu v Idriji preživeli, in sicer po kratki bolezni prevideni s svetimi zakramenti za umirajoče. Ker so bili ranjki v nekterih samostanih znani, zato jih serčno in iskreno priporočujem svojim sobratom, vsim njihovim znancem in prijatljem v spomin pri svetih mašah in v pobožno molitev. Idrijčanom pak, svojim rojakom, kteri so jim zadnje čast skazali, in jih do hladnega groba spremili, iz serca želim in zakličem: Bog plati! R. I. P.

P. Jožef Kalas. Margreiter,
mašnik iz reda sv. Frančiška.

Iz Celja. 1. sept. so bili postavljeni v deržavi kranjsko-štajarski reda čč. oo. kapucinov naslednji mašniki in 11 redovnih bratov, čč. oo.: Friderik Inglič, gvard. v Celje; Ladislav Čuček, direktor bratovšine sv. Uršule, v Celje; Donat Šuster v Celje; Justin Slapar v Kerško; Jakob Jeršin, lektor v Schwannberg; Jerolim Massar, gvard. v Lipnico; Fulgenci gvard. v Irdning; Honorij v Wolfsberg; Morus v Wolfsberg; Natanael v Knittelfeld.

Nunske dekliske šole se pričnó 16. tega mesca. Zapisovanje je 13., 14. in 15.

Dobrotni darovi.

Za novo napravo bolehnih v Ljubljani: G. A. P., duhoven v počitku, blizo 40 gl. st. d. v sr. — Č. g. Jož. Lavrič 2 gl.

Za sv. Očeta: Iz št. Vida 4 st. dvajsetice po g. J. Str. — V dober namen 1 gl. 50 kr.